

Avosylin

Perhehoitokumppanit Suomessa Oy:n ja Neljä Astetta Oy:n asiakaslehti

NUMERO
2/2019

MES®-ohjelma on
tutkitusti toimiva

Työpajat
haastavat
ajattelemaan

Arki on ihanaa!

perhehoitokumppanit.fi | avosylin.fi | 4astetta.fi

Sisältö

MES®-OHJELMA ON
TUTKITUSTI TOIMIVA 4

HUIKEA MÄÄRÄ
OSAAMISTA 8

OSALLISUUSTYÖPAJAT
HAASTAVAT
AJATTELEMAAN 10

ARKI ON IHANAA! 12

TIUKATKIN SOLMUT
SAADAAN AUKI YHDESSÄ 13

TYÖNTEKIJÄN TURVA-
VERKKO KUNNOSSA 14

MINUSTA SIJAISPERHE? 15

Perhehoitokumppanit Suomessa Oy (PKS) ja Neljä Astetta Oy yhdistyivät alun perin vuonna 2015 samanlaisten arvojen kohdatessa.

PKS:n emoyrityksen perustivat aikoinaan Englannissa sijaisvanhempi Jan Rees ja sosiaalityöntekijä Jim Cockburn vain yhden perheeseen sijoitetun lapsen tarpeisiin. Neljän Asteen perustivat kaksi lapsesta asti tuntenutta kaverusta, joilla oli omakohtaista kokemusta lastensuojelupalveluista. Yritystemme yhdistyminen tehtiin, jotta yhteistyössä voitaisiin tarjota entistä kattavampia ja kokonaisvaltaisempia mahdollisuudet auttaa perheitä sekä avo- että sijaishuollon palveluihin kokemusasiantuntijuutta hyödyntäen.

Perhekeskeisyys, palveluiden laatu ja niiden vaikuttavuus sekä vastuullisuus ovat aina olleet kummankin palveluntuottajan keskiössä. Yhteistyömme aikana nämä vahvuudet ovat entistä enemmän korostuneet, ja samalla on syntynyt myös voimakas yhteisen brändin tarve: Keitä ME olemme?

Päädyimme syventämään yhteistyötämme 1.5.2019 muodostamalla Avosylin yhtymän, joka tarjoaa laadukkaan palvelujatkumon sosiaalihuollon palveluista vahvasti tuettuun perhehoitoon.

Avosylin teema on tuttu yhteisestä lehdestämme ja se syntyy avoimen kohtaamisen tarkeudesta: Meille lapsi on ensisijaisesti lapsi, ei diagnoosi, ei koskaan menetetty. Jokainen perhe otetaan palveluidemme pariin ilman ennakkoluuloja.

Me emme pelkää haasteita – otamme ne vastaan avosylin!

Kummankaan yhtiön toimintaan muutos ei sinällään vaikuta, PKS sekä Neljä Astetta jatkavat toimintaansa omina yhtiöinä kuten aiemminkin. Mutta yhdessä olemme enemmän.

Perhehoitokumppanit Suomessa Oy

Myönteisiä ja kestäviä muutoksia

Perhehoitokumppanit Suomessa Oy (PKS) on erityisen vahvasti tuetun perhehoidon toimija, joka on vuodesta 2008 lähtien tarjonnut lapsen edun mukaisen vaihtoehdon yhä useammalle sijoitusta tarvitsevalle lapselle.

Teemme kuntayhteistyötä kattavasti kautta lähes koko Suomen! Tällä hetkellä kauttamme sijaisperheisiin sijoitettuja lapsia on jo lähes 150. Sosiaalityöntekijämme, perhehoidon ohjaajamme, terapeuttimme ja muu henkilökuntamme on kasvanut jo yli 30 ammattilaisen verkostoksi!

Visiomme on tuottaa myönteisiä ja kestäviä muutoksia lasten elämään ja tarjota kunnille mahdollisuus sijoittaa perheisiin sellaisiakin lapsia, jotka vaikeiden elämäkokemustensa takia tarvitsevat paljon erityistä tukea. PKS luottaa perhehoidon mahdollisuuksiin; pitkä kokemus on osoittanut, että myös haastavammin oirehtivat lapset ja nuoret voidaan sijoittaa perheisiin, kun perhehoito on vahvasti tuettua.

Neljä Astetta Oy

Elämän mittaisia muutoksia

Neljä Astetta Oy on tuottanut lastensuojelun vaihtoehtopalveluja avo-, sijais- ja jälkihuollon asiakkaille jo vuodesta 2005. Toimimme valtakunnallisesti – asiakkaanamme on jo yli 90 kuntaa tai kuntayhtymää!

Yrityksessämme työskentelee lähes 150 vahvan ammatti-identiteetin omaavaa työntekijää ja kuukausittain yli 700 asiakasperhettä on palvelujemme piirissä.

Missiomme on tuottaa kokonaisvaltaisesti tarvelähtöisiä palveluita asiakkaillemme niin, ettei yhdenkään lapsen, nuoren tai hänen vanhempansa tarvitsisi kokea kohtaamattomuutta tai tunnekyllmyyttä, vaan hän kokisi itsensä ainutlaatuisiksi, arvokkaaksi ja merkitykselliseksi ihmiseksi.

PKS ja Neljä Astetta ovat osa Avosylin yhtymää

Pääkirjoitus

Perhehoitokumppanit Suomessa Oy ja Neljä Astetta Oy muodostavat Avosylin yhtymän 1.5.2019 alkaen. Muutoksen taustalla on ollut tarve saada yhteinen nimittäjä yhdessä tehtävälle työlle ja kehittämiselle. Kummankaan yrityksen toimintaan muutos ei sinällään vaikuta, vaan yritykset jatkavat toimintaa itsenäisinä yrityksinä. Yhteinen henkilöstö palvelee yrityksiämme sekä kummankin yrityksen asiakkaita muun muassa palkanmaksu-, laskutus-, viestintä-, laatu- ja henkilöstöasioissa yhteisen yhtymän alla.

Yhteinen yhtymä aloittaa koulutus- ja konsulttiopalveluiden tuottamisen syksyllä 2019. Neljää Astetta ja Perhehoitokumppanit Suomessa Oy:tä yhdistää se, että kumpikin yritys on tuottanut palveluita kunnille hieman yksilöllisellä tavalla. Neljän Asteen perhetyön malli ja Perhehoitokumppaneiden turvallisen perhehoidon malli ovat Suomen tasolla ainutlaatuisia, ja uskomme niistä löytyvän mielenkiintoista näkökulmaa myös koulutus- ja konsulttiopalveluista kiinnostuneille asiakkaillemme. Meillä on myös paljon muuta erityisosaamista, jota olemme tähän asti käyttäneet lähinnä omien organisaatioidemme tarpeisiin. Nyt annamme muillekin mahdollisuuden päästä osaksi tätä.

MES®-ryhmämuotoisen työskentelyn tutkimuksen tulokset julkaistiin 11.6.2019 Tampereen yliopistolla. Tutkija Tuija Eronen tutki MES®-ryhmämuotoista työtämme ja niitä kokemuksia, joita vanhemmilla työstä on. MES®-ryhmiä suositellaan käytettäväksi perhetyön tukena silloin, kun vanhempi on oman työskentelyn tarpeessa. Tutkimuksen tulokset tukevat kokemustamme siitä, että riippumatta perheen tilanteesta MES®-työstä on yleensä apua vanhemmalle. Omien asioiden työstäminen on vaikeaa, mutta välttämätöntä, kuten yksi haastateltu totesi:

”No ehkä tunnelukkojen avaaminen ja semmoinen sinne tosi syvälle menneisyyteen meneminen ja se totuuden kohtaaminen siitä, minkälainen mä oon ollu ihmisenä, äitinä ja kasvattajana. Ne oli ehkä niitä vaikeimpia hetkiä. No, kohdata se totuus. Se oli se vaikein.”

Olemme iloisia siitä, että voimme osaltamme olla tuomassa tutkimukseen perustuvaa tietoa lastensuojelun käytäntöihin. Nähdäksemme on välttämätöntä lastensuojelupalveluiden kehittämiselle

saada tarkempaa tietoa siitä, mikä työssä toimii ja kenelle sekä lisätä tätä kautta kustannustehokkuutta ja -tietoisuutta.

Organisaation tärkein voimavara on sen henkilöstö. Ihmissuhdetyön ydin löytyy ihmissuhteista, läsnäolosta, aidosta kohtaamisesta ja dialogisuudesta. Karkeasti ottaen voidaan sanoa, että kaikki muu on toisarvoista. Siitä syntyykin työn haasteellisuus, sillä menetelmien taakse ei pääse piiloon. Hienoimmatkaan menetelmät eivät auta, ellei aitoa kohtaamista synny. Kohtaamisten toistaminen eri perheiden kanssa vaatii henkilöstöä, joka osaa työnsä ja voi hyvin.

Syksyllä 2018 teimme henkilöstön työhyvinvointikyselyn. Siitä saatuja tuloksia käytimme työhyvinvointisuunnitelman laatimiseen yrityksillemme. Työhyvinvointisuunnitelma sisälsi toimenpidelistan, johon tiimit sekä yritys työnantajana laittoivat omat toimenpiteensä. Toukokuussa 2019 teetimme saman kyselyn ja ilahduimme nähdessämme, että tulokset olivat parantuneet kautta linjan ja moni kohta oli parantunut vieläpä tilastollisesti erittäin merkittävällä tavalla. Tulokset valmistuivat sopivasti Olet tärkeä -päiväksi, jota vietämme 12.6. kansainvälisesti henkilöstömme kunniaksi.

Syyskuun alussa starttaa taas Ajoissa kotiin -kansallinen perhehoitajien rekrytointikampanja. PKS on kasvanut valtavasti viimeisten vuosien aikana ja sijoituspyyntöjä tulee eri puolilta Suomea. Myös vanhempi-lapsi-sijoitusten ja lyhytaikaisten sijoitusten määrä on kasvanut. Meille hakeudutaan perhehoitajaksi yleensä siitä syystä, että halutaan tuen ja ohjauksen pysyvä jatkumo sijoituksen tueksi omaan perheeseen ja koska on kuultu hyvää palautetta tuestamme. Perhehoitajien tarve vain kasvaa sijoitusten määrän kasvun myötä, joten toivottavasti olet yhteydessä meihin, jos mietit, voisitko ryhtyä perhehoitajaksi! Yrityksessämme vietetään perhehoitajien päivää 18.9.!

Tiia Perämaa
*Perhehoitokumppanit
Suomessa Oy ja Neljä
Astetta Oy Maajohtaja*

MES®-ohjelma on tutkitusti toimiva

Neljä Astetta Oy:n kehittämä itsetuntemukseen ja elämänhallintaan liittyvä MES®-ohjelma on käytössä sekä kotimaassa että kansainvälisesti. YTT Tuija Eronen ja tohtoriopiskelija Tyyne Ylinen tutkivat MES®-ohjelmaa laaja-alaisesti. Työn tuloksia esiteltiin loppuseminaarissa Tampereella kesäkuussa.

Tavoitteena uudet standardit alalle

Eronen on tehnyt pitkän uran lastensuojelun parissa, ja hänen väitöskirjansa aihe vuonna 2012 oli Lastenkoti osana elämäntarinaa. Ylinen tutki hankkeen kvantitatiivisen aineiston. Tilaisuuden avaaja, Avosylin Oy:n maajohtaja Tiia Perämaa, oli tyytyväinen siihen, että MES®-ohjelmasta on nyt saatavilla tutkittua tietoa. – Haluan edistää sitä, ettei tekemämme työ perustu mututuntumaan vaan tutkittuun tietoon. Meille on tärkeää satsata laatuun ja luoda yhteisiä standardeja työlle. Työn täytyy tapahtua yhteisesti sovituin standardein

riittävän samalla tavalla riippumatta siitä, kuka työtä tekee. Näen, että tutkimukseen perustuva työtapana on seuraava välttämätön askel lastensuojelun kehittämisessä. Meidän on saatava tarkempaa tietoa siitä, mikä työtapana toimii kenelle ja missä olosuhteissa.

Kukaan ei ole yksin

Tutkimus tehtiin, koska Avosylin Oy:llä oli tarve tietää MES®-ohjelman vaikutuksista. Noora Tuovinen ja Jukka Sihlman ovat kouluttaneet ohjelmaa tekemään kymmeniä ohjaajia. Tutkimus saatiin

Kuvan henkilöt vasemmalta oikealle: Tyyne Ylinen, Toni Sipiläinen, Noora Tuovinen, Tiia Perämaa, Tuija Eronen ja Rosi Enroos.

toteutettua ainutlaatuisen suuren aineiston pohjalta. Tutkimuksessa käsiteltiin mm. MES®-ohjelman toimintaperiaatteita sekä käyttökokemuksia ja siihen haastateltiin 51 vanhempaa, jotka ovat osallistuneet MES®-ohjelmaan.

Selviytyminen on mahdollista

Haastatellut perheet ovat suurempia kuin keski-vertoperheet, ja joukossa oli paljon uusperheitä. Perheiden lapsilla oli usein teini-iän kuuhuntaa ja mm. neurologisia ongelmia. – Yritimme saada asioihin uutta vinkkeliä, kertoo Eronen. MES®-ohjelma oli piirtynyt hyvin haastateltujen mieliin. Vaikka he eivät välttämättä muistaneet tiettyä karttaa, niin heille oli jäänyt käsitellyistä asioista pysyviä ja eläviä tunnemuistoja. Vapauttava kokemus oli usein se, kun henkilö oivalsi, ettei hän ole yksin huoltensa kanssa.

Vertaisuudessa on mahtava voima

Yli puolet haastateltavista korosti vertaisuutta merkittävimpana kokemuksena ryhmään osallistumisessa. Tutkimuksen mukaan vanhemmat selvästi hyötyivät ryhmämuotoisesta MES®-ohjelmasta, jossa vertaisuus oli rakennettu ammatillisesti ohjaten, turvallisessa ja luottamuksellisessa ilmapiirissä. Ryhmänohjaajan ammatillisuuden lisäksi merkittävää vanhemmille oli se, että ohjaaja oli itsekin läpikäynyt MES®-prosessin. Vertaisuus toteutui siis useammalla tasolla.

Konkreettisia muutoksia elämään

Olenaisia asioita muutoksessa ovat mm. oman toiminnan ymmärtäminen ja muuttaminen, itsetuntemuksen kasvu ja tunnelukot, sukupolvien ketjun katkaiseminen ja armollisuus – kenenkään

”Vapauttava kokemus oli usein se, kun henkilö oivalsi, ettei hän ole yksin huoltensa kanssa.”

ei tarvitse olla täydellinen. Puhuminen, kuunteleminen ja rehellisyys kantavat eteenpäin. Ohjaajien toiminta MES®-ryhmien vetäjinä koettiin luottamukselliseksi ja heidän toimintaansa oltiin hyvin tyytyväisiä. MES®-ohjelmaa suositeltaisiin eteenpäin keskiarvolla 9,4/10, joka on todella korkea tulos. Turvallinen ilmapiiri, johdonmukaisuus ja tasavertaisuus olivat osallistuneille tärkeimpiä asioita. MES®-ohjelmalla haetaan muutoksia konkreettisiin asioihin, kuten opiskeluun tai raitistumiseen. Tarkoitus on saada ohjelmaan osallistuva olemaan rohkea ja vapauttaa hänet omaa tilannettaan kohtaan aiemmin tuntemastaan häpeästä. Epäonnistuminen on inhimillistä ja tilanteista täytyy jatkaa eteenpäin. MES®-ohjelman opit koetaan hyödyllisiksi, ja monen mielestä ne ovat suorastaan kansalaistaitoja, joita olisi syytä opettaa neuvolasta lähtien.

Kuultiinko kaikkien ajatuksia?

Tampereen yliopiston professori Tarja Pösö kiinnitti tutkimuksessa huomiota tietoon, jota ei saatu tavoitettua. Tämä on toki kaikissa tutkimuksissa tosiasia, mutta asiaa on syytä pohtia. Minkälaiset ihmiset eivät osallistuneet tutkimukseen ja kuinka

saamme heidätkin huomioitua jatkossa? Lisäksi Pösö herätti kysymyksen, riittävätkö kokemukset, onko se ainoana tiedonlähteenä riittävä. Pohtimisen on syytä jatkaa.

Johtopäätösten aika

Erosen ja Ylisen tutkimuksen mukaan perheiden täytyy antaa olla monimutkaisia, eikä heidän ongelmiaan saa yrittää kutistaa vain yhdeksi asiaksi. Vanhemmille täytyy antaa mahdollisuus määritellä omat ongelmansa ja ratkaista ne itse. Voimaannuttava ilmapiiri, ihmiset ja prosessirakenne ovat MES®-työskentelyn tärkeimpiä ainesosia.

Loppuseminaariin osallistuneet olivat erittäin tyytyväisiä MES®-tutkimushankkeeseen ja sen viitoittamaan reittiin. Meillä on nyt olemassa raportti, jonka pohjalta voidaan miettiä, mikä on tärkeää lastensuojelussa. Lopputulos on myös voimakas puheenvuoro ryhmämuotoisen vanhemmuustyön puolesta.

Ihmisten elämiä muuttamassa

Key Assets -konsernin toimitusjohtaja Steve Jacques oli paikalla MES®-tutkimushankkeen loppuseminaarissa Tampereella. – Rakastan Suomea ja tänne tulemista erityisesti kesällä, kun on lämmintä. On ihanaa viettää aikaa PKS:n ja Neljän Asteen eli Avosylin-tiimin kanssa.

Mielestäni Avosylin-yhteistyö on jännittävää, seuraavan tason kehitystä. Vuonna 2015 PKS ja Neljä Astetta, kaksi erilaista yritystä erilaisilla identiteeteillä, mutta samanlaisilla kulttuureilla, arvoilla ja käsityksillä siitä, kuinka työskennellään perheiden, lasten ja sijaisvanhempien kanssa, liittyi yhteen. Avosylin-lähestymistapa toi yritykset yhteen. Sana ”avosylin” kertoo hienosti, kuinka otamme kaikki vastaan.

Olen erittäin iloinen nähdessäni MES®-tutkimuksen johtopäätökset ja kuinka se auttaa vanhempia

ottamaan elämänsä hallintaan. Kyseessä ei ole perinteinen vanhemmuusohjelma, koska ne perustuvat opetukseen ja antamaan taitoja paremmaksi vanhemmaksi tulemiseen. MES®-ohjelma keskittyy ensisijaisesti auttamaan ihmisiä tulemaan paremmiksi yksilöiksi. Kun osallistujat parantavat itsetuntoaan ja itsetuntemustaan, niin heistä tulee parempia vanhempia, kumppaneita ja kansalaisia.

– MES®-ohjelma rakentaa aikuiselle kapasiteettia sen sijaan, että yrittäisi korjata vanhemmuusongelmia. Se on ainutlaatuisista. Olen innoissani, että saimme ohjelmasta tutkimustietoa. Tieto on tärkeää, kun halutaan osoittaa, että MES®-ohjelma todella muuttaa ihmisten elämiä.

**”Sana ’avosylin’ kertoo
hienosti, kuinka otamme
kaikki vastaan.”**

Huikkea määrä osaamista

Anne Niittymäki koordinoi Avosylin yhtymän koulutus- ja konsultointipalveluiden myyntiä. – Meillä on tarjolla koulutusmahdollisuuksia, joista räätälöimme asiakkaan toiveiden mukaisia kokonaisuuksia.

– Avosylin yhtymässä on paljon osaamista ja haluamme nostaa sitä sekä taitavia ihmisiä esille. Meillä on pitkän linjan konkareita: sosiaalityöntekijöitä, perhetyöntekijöitä, kriisityöntekijöitä, pari- ja perheterapeutteja sekä vahvaa esimiestyön osaamista, hän luettelee.

Laadukkaita palveluita ja monipuolista osaamista

Niittymäki on ylpeä saadessaan tarjota laadukkaita palveluita ja monipuolista osaamista. – PKS ja Neljä Astetta ovat tuottaneet ja kehittäneet yli kymmenen vuotta laadukkaita lastensuojelupalveluita ja olleet näköalapaikalla kuntien haasteisiin. Avosylin yhtymällä on tuoda paljon osaamista ja näkökulmia kuntien oman toiminnan kehittämiseen. Kumpikin yritys on tehnyt hieman valtavirrasta poikkeavalla tavalla palveluita, joista koulutusten kautta nyt myös muut voivat kartuttaa uutta näkökulmaa omaan osaamiseensa. Neljä Astetta Oy:n tapa tehdä tehokasta perhetyötä kokonaisvaltaisella lähestymistavalla koko perhehuomioiden ja Perhehoitokumppanit Suomessa Oy:n strukturoitu turvallisen perhehoidon malli ovat ainutlaatuisia Suomessa. Olen itse koulutukseltani sosiaalityöntekijä ja olen toiminut

lastensuojelun piirissä jo pitkään. Olen tehnyt yhteistyötä molempien yritysten kanssa ja nähnyt, kuinka paljon osaamista on.

Edelläkävijöitä

Vastaavanlaista palvelukokonaisuutta ei ole Suomen lastensuojelupalveluissa ennen ollut. – Meiltä saa tuetun perhehoidon ja lastensuojelun piirissä koulutuspalveluita, joissa yhdistyy substanssiosaaminen, kokemus sekä tieteellinen tausta. Apunamme toimii Rees Centre Oxfordissa, perhehoidon tutkimuskeskus, joka on kehittänyt PKS:n käytäntöjä perhehoidon koulutuksiin jo vuosikymmenten ajan. Neljä Astetta ja Perhehoitokumppanit ovat olleet edelläkävijöitä yksityisten lastensuojelupalveluiden tuottamisessa, nyt tätä osaamista halutaan tarjota muille.

Lyhyitä ja pitkiä koulutuksia

Tuomme tarjolle laajan kokonaisuuden eri mittaisia koulutuksia lyhyistä täydennyskoulutuksista ammattilaisille ja perhehoitajille aina kuuden kuukauden mittaisiin kehittämisohjelmiin. Täydennämme osaamistamme kansainvälisellä yhteistyöllä ja tutkimuksella.

Koulutus- ja konsultaatiopalvelut

PROSESSIEN KEHITTÄMINEN

- Perhetyön kehittämisohjelma
- Perhehoidon kehittämisohjelma
- Lapsiperhepalveluiden kehittämisohjelma
- Lastensuojelupalveluiden johtaminen

KESTÄVÄN HYVINVOINNIN KOULUTUKSET

- Kohti kestävää hyvinvointia
- Sosiaalisesti kestävä kehitys
- Oikeutesi lapsena – myös terveeseen ympäristöön!
- Ekososiaalinen sosiaalityö – kurvi kohti käytäntöjä
  - Lapset ja ilmastonmuutos – miksi ja miten?

AMMATILLISUUDEN VAHVISTAMINEN

- Turvallinen perhehoito
- Kohti tunneälykästä sosiaalityötä
  - Vahvistava vuorovaikutus
- Vakauttava työskentely kriisissä ja sen jälkeen
- Dialoginen perhehoito / Dialoginen lastensuojelu
  - Lapsen tukeminen perhehoidossa
- Menetelmällisyydellä lisäpontta asiakastyöhön

KONSULTAATIO-, VALMENNUS- JA ASIAANTUNTIJAPALVELUT

- Läheisverkoston valmennus ja arviointi
- Perheen jälleenyhdistäminen perhehoidossa
- Rinnakkainen vanhemmuus perhehoidossa
  - Perhehoidon kriisivaiheen tuki -palvelu
    - Kiireellinen sijoitus perhehoidossa
    - Murrosikäinen lapsi perhehoidossa
- Räätelöidyt MES®-ryhmät: esim. perhetyö MES®, parisuhde MES®, vankila MES®, teatteri MES®
- Työnohjaus, coaching, johtajuuden ja esimiesten sparraus
  - Sosiaalityöntekijän asiantuntijapalveluita, kuten vanhemmuuden arvioinnit ja olosuhdeselvitykset

Osallisuustyöpajat haastavat ajattelemaan

Osallisuus on osa Key Assets yhtymän kansainvälistä toimintakenttää. Lasten ja nuorten osallisuusstrategiaan kuuluu, että lapsen osallisuuden täytyy olla läsnä jokaisella tasolla, lapsen arjessa, lapsikohtaisessa työskentelyssä, lastensuojelun prosesseissa ja päätöksissä sekä yhteiskunnallisella tasolla vaikuttaen.

SEINÄJOKI

Osallisuus on täynnä mahdollisuuksia. Se on mahdollisuutta valita, saada tietoa, vaikuttaa prosessiin, ilmaista itseä ja tulla kuulluksi, saada tukea itsensä ilmaisuun sekä tehdä itsenäisiä päätöksiä. Osallisuus on moniulotteista. Se tapahtuu vuorovaikutuksessa ja sosiaalisessa kanssakäymisessä. Osallisuus tukee lapsen tai nuoren kasvua ja vahvan identiteetin muodostumista.

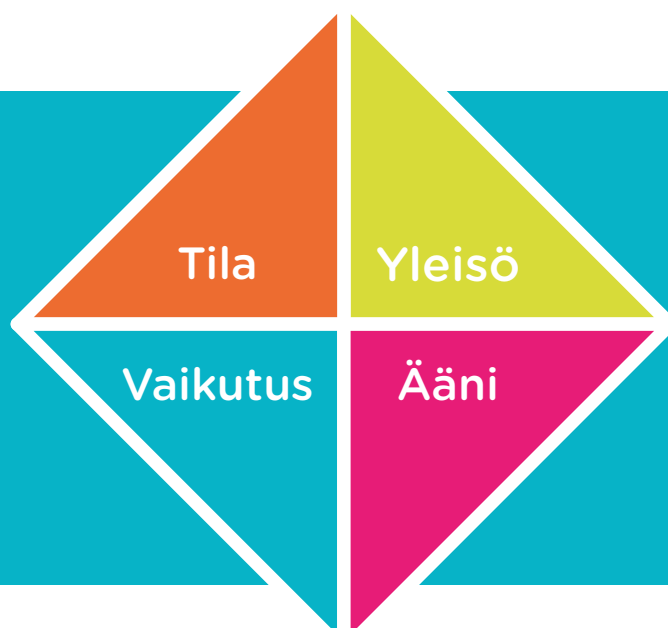
– Osallisuutta on jokaisessa perheessä, kuvailee Perhehoitokumppanit Suomessa Oy:n Pohjanmaan alueen perhehoidon ohjaaja Titta Haapala-Tiainen. – Aikuiset eivät ehkä huomaakaan kaikkia mahdollisuuksia. Siksi on hyvä, että voimme järjestää yhteisöllisiä hetkiä, joissa pohditaan asioita yhdessä ja nostetaan niitä esille.

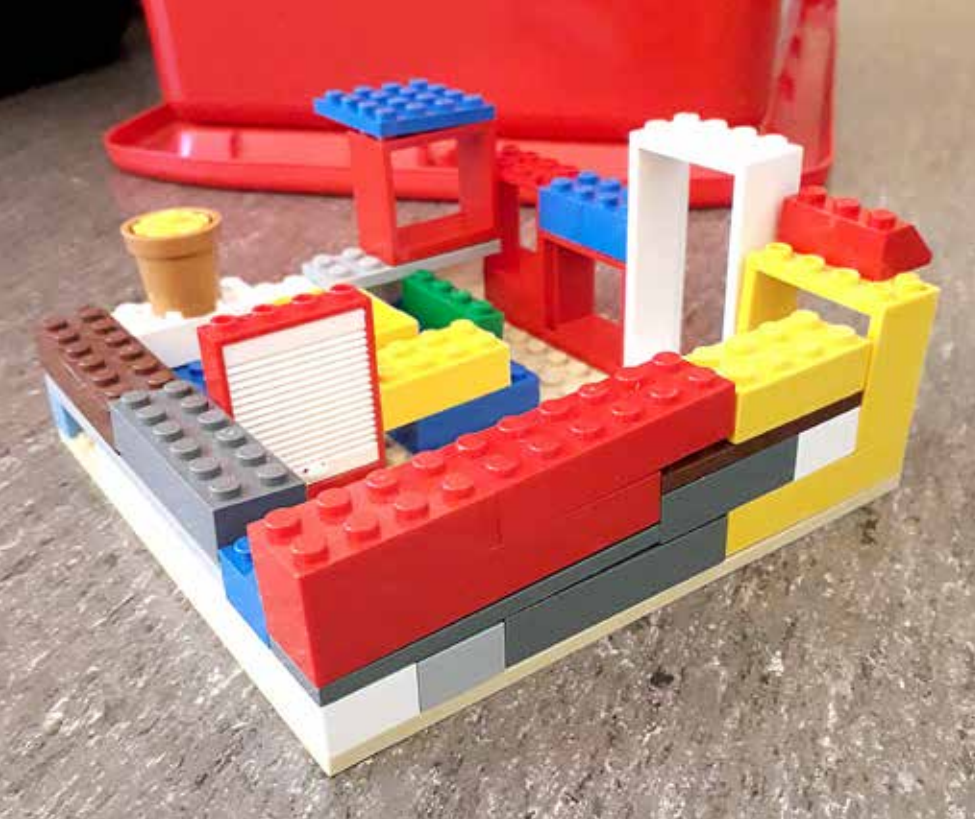
Perheiden voimin

Pohjanmaan osallisuustyöpaja pidettiin huhtikuussa Seinäjoen Ruusulassa. Tapahtuma oli koko perheen työpaja, johon osallistui neljä perhettä. Teemana oli, kuinka osallisuus näkyy perheiden arjessa jo olemassa olevana osallisuutena sekä sen mahdollisuuksina. – Yhteisen aloituksen jälkeen perheet kiersivät rasteja ja suorittivat tehtäviä. Tehtävät olivat toiminnallisia, mutta jokaiseen liittyi myös pohdintaa ja etenkin aikuisia haastettiin miettimään, mitä ajatuksia aihe heissä herättää ja kuinka he pystyisivät entistä paremmin tukemaan lasten osallisuutta. Lapset keräsivät aarrekartoihinsa tarroja suoritetuista tehtävistä ja saivat pieniä palkintoja tapahtuman päätteeksi.

Lundyn mallin kehitti Laura Lundy, kansainvälisten lasten oikeuksien professori Belfastin yliopistosta. Malli tarjoaa keinon käsitteellistää lapsen oikeus osallistumiseen YK:n lapsen oikeuksien yleissopimuksen määrittelemällä tavalla. Mallin neljä elementtiä ovat: tila, ääni, yleisö ja vaikutus.

Lundyn mallin avulla turvataan lapsille sekä oikeus ilmaista omia näkökantoja että saada painoarvoa omille näkemyksilleen.

Millainen on koti, jossa lapsen on hyvä asua?
Lapset rakensivat legoista tällaisia koteja.

Lapset antoivat palautteensa osallisuus-
työpajasta Nalle-kortteja valitsemalla.

OULU

Oulun työpajalla pohdittiin huhtikuussa, kuinka vahvistetaan lasten osallisuutta arjessa. Kaiken ikäisten lasten mielipide ja ajatukset on kuultava jo lastensuojelulain mukaan, kertoo Perhehoitokumppanit Suomessa Oy:n palveluvastaava Tuula Kivistö-Pyhtilä.

– Lapsen täytyy tuntea konkreettisesti osallisuutensa ja se, että hänen mielipiteellään on arvoa ja hän tulee kuulluksi omana itsenään. Kehittäjäperhehoitaja, Minna Kesti ja laatupäällikkö Harriet Rabb avasivat työpajassa osallisuutta dialogisuuden näkökulmasta, eli vuorovaikutusta ilman vah-

voja valta-asetelmia esimerkiksi aikuisen ja lapsen välillä. Kyse on esimerkiksi siitä, kuinka aidosti kuullaan lapsen ääni ilman, että on valmiiksi annettu selitys lapsen puolesta.

– Tunnelma työpajassa oli onnistunut, ja kaikki kokivat teeman tärkeänä sekä omaa ajattelua avartavana. Kyse on usein arjen itsestänselvyyksistä, jotka jäävät ehkä huomaamatta. On tärkeää pysähtyä miettimään, mitä lapsen osallisuus merkitsee konkreettisesti, miten me PKS:ssä työntekijöinä ja perhehoitajina tuemme lapsen osallisuutta.

Aikuisten ajatuksia toimintarasteilta

- Aikuisen kiireetön läsnäolo tukee lapsen osallisuutta.
- Lapselle on tärkeää tuntea olevansa kotona.
- Lapselle on tärkeää tulla kuulluksi ikätasoisesti ja tuntea olevansa osa kokonaisuutta: perhe, yhteisö, kaverit.
- Lapsesta oppii uutta, kun pysähtyy kysymään ja kuuntelemaan.
- Aika monessa asiassa pienet lapset jäävät ilman päätäntävaltaa.
- Lapsen mielipiteen huomioiminen saa lapsen tuntemaan olevansa tärkeä.

Palautteista poimittuja:

- Pitää muistaa pysähtyä kuuntelemaan lasta arjen tohinassa.
- Osallisuus jäi hyvällä tavalla mietityttämään, elämään ajatuksissa oman perheen tilanteeseen.
- Tärkeä asia huomioida

Arki on ihanaa!

Neljän tytön äiti ajautui arjessaan syvään uupumukseen, josta ylipääsy tuntui mahdottomalta. Apu löytyi perhetyöstä.

Arki kävi liian raskaaksi

Perheeseen kuuluu äidin lisäksi kaksi alle kouluikäistä ja kaksi kouluikäistä lasta. – Kaksi vuotta sitten olin työssäkäyvä yksinhuoltaja. Lähipiirissäni ei ollut ketään, kenelle olisin saanut tyttöjä hoitoon. Olin väsynyt ja voimani loppuivat, äiti kertoo. – Lopulta soitin sosiaalihuoltopäivystykseen ja menin heti palaveriin, jossa päädyttiin kiireelliseen avohuollon sijoitukseen.

Apu on tulossa

Ensimmäisten viikkojen aikana perheessä kävi työntekijä esittäytymässä ja kartoittamassa, mitä perheen tilanteelle olisi syytä tehdä. Lapset laitettiin sijoitukseen, äiti lopetti työnteon ja jäi sairauslomalle. Äiti oli tilanteessa niin uupunut, ettei jaksanut nousta sängystä ylös. Perheen avuksi otettiin myös toinen työntekijä, joka vieraili kodissa muutaman kerran viikossa.

Perhetyöntekijän tehtävä ei ole arvostella

Alkuun ajatus siitä, että kotiin täytyy päästää vieraita ihmisiä, tuntui äidistä ikävältä. – Sain kuitenkin apuja ja jo ensimmäisen kuukauden aikana totuin siihen, että perhetyöntekijöihin voi luottaa. He olivat täällä antamassa perheelleni tukea ja turvaa, eivät arvostelemassa minua, tiskaamattomia tiskejä tai viikkaamattomia pyykkejä, hän kertoo.

Perhetyöstä apua arkeen

Ajan myötä arkeen saatiin helpotusta ja lapsetkin pääsivät pikku hiljaa kotilomille. – Tytöt tottuivat hyvin siihen, että kotona oli toinenkin aikuinen. Työntekijät auttoivat minua aivan käytännön asioissa, kuten laittoivat tyttöjä nukkumaan, ja heistä sai tukea myös sosiaalihuollon palavereissa. Tytöt tykkäsivät työntekijöistä paljon. Työntekijät olivat luotettavia, ja he osasivat hommansa hienosti.

”Iso kiitos perhetyölle! Ilman kaikkia niitä neuvoja ja läsnäoloa tuskin olisin tässä pisteessä.”

Paremmiin kuin ennen

Pienemmät tytöt palasivat sijoituksesta kotiin viime joulukuussa ja isommat maaliskuussa. Kaikki on jälleen hyvin ja perhetyö on lopetettu. – Sain paljon lastenhoitovinkkejä siihen, kuinka toimia kokonaisena perheenä, äiti kertoo hyvillä mielin. Nykyään äiti on tyttöjen kanssa kotona, ja hän on myös opiskellut alkuvuoden. Äiti on vakituudessa parisuhteessa, ja perheen onnen täydentää joulukuussa syntynyt vauva.

Uskalla hakea apua!

Vastaavassa tilanteessa oleville äiti painottaa, että apua täytyy uskaltaa hakea. – Kannattaa soittaa sosiaalipäivystykseen ja luottaa elämä heidän käsiinsä. Siellä ei anneta neuvoja ilkeyttään, vaan heihin voi luottaa. Kaikki apu kannattaa ottaa vastaan mieluummin aikaisin kuin liian myöhään, ettei mitään peruuttamatonta ehdi tapahtua.

– Iso kiitos Neljän Asteen perhetyölle! Ilman kaikkia niitä neuvoja ja läsnäoloa tuskin olisin tässä pisteessä. Olen saanut paljon tsemppiä. Perhetyö tekee todella hyvää työtä.

Tiukatkin solmut saadaan auki yhdessä

Neljän Asteen perhetyöntekijä tapasi äidin ensimmäisen kerran, kun lapset olivat lähteneet sijoitukseen. – Aloimme käydä läpi äidin tuntemuksia. Hän oli todella uupunut, eikä pystynyt luottamaan itseensä tai siihen, että saisi asiat vielä järjestymään. Nostimme esille sellaisia asioita, jotka olivat aiheuttaneet surua, työntekijä kertoo. – Kun pääsee käsittelemään omia kipukohtia, pelkoja ja ahdistuksia, solmut lähtevät aukeamaan.

Rentoutumisen kautta kohti vahvempaa itseä

– Äidin kanssa kävimme lapsi kerrallaan läpi historiaa ja pohdimme, mikä asia on johtanut toiseen ja miksi. Keskustelun kautta äidin ymmärrys itseensä sekä perheen tilanteeseen kasvoi ja hänen itseluottamuksensa alkoi hiljalleen vahvistua. Äiti oli ollut jo pitkään todella väsynyt, joten hän tarvitsi aikaa toipua. Rentoutumisen kautta hän löysi lopulta itsevarmuutensa.

Luottamuksella kohti parempaa

Perhetyöntekijä painottaa, että avoimuus, luottamus ja positiiviseen keskittyminen ovat perhetyön aikana tavoiteltavan muutoksen kulmakiviä. – Tärkeintä oli, että pystyimme luomaan luottamuksellisen suhteen. Sen jälkeen aloimme vahvistaa myönteisyyttä, eli tarkastelimme kaikkia niitä asioita, jotka perheessä jo toimivat, kertoo työntekijä. Asiat sujuivat koko ajan paremmin. – Me autamme ja annamme vinkkejä siihen, mihin

asioihin tulisi keskittyä. Vanhemman saama myönteinen palaute helpottaa myös niiden kohtien tarkastelua, joissa vanhemman on hyvä suhtautua omaan toimintaansa kriittisesti ja lähteä tavoittelemaan muutosta. Työntekijä auttaa näiden kohtien havainnoinnissa. Vanhempi itse on avainasemassa ja tekee muutoksen eteen suurimman työn.

Sijoitus sai äidin jakamaan vanhemmuutta

Äiti sai tukea sijoitusperheestä ja kuuli sieltä lapsista hyviä asioita. – Kun toinen aikuinen kertoo lapsista positiivisia asioita, keskitytään hyvään ja myönteinen kierre vahvistuu. Positiivisten asioiden myötä äiti tunsivat olevansa valmis ja halukas käymään vaikeita asioita läpi. Pohdimme mm. mitä hän on itse kokenut ja mitä hän haluaa omille lapsilleen, työntekijä kertoo. Nyt perhe voi hyvin ja tulevaisuus näyttää lupaavalta. – Äidin motivaatio on kunnossa ja hän haluaa perhe-elämää.

Työntekijän turvaverkko kunnossa

Liikkuva, perheissä tehtävä työ vaatii myös esimiestyöltä enemmän.

Neljän Asteen pohjoisen alue on maantieteellisesti laaja, ja töitä tehdään tällä hetkellä useissa kunnissa, joista suurimpia ovat Oulu ja Rovaniemi. Aluejohtaja Sanna Snellman on ylpeä työyhteisöstään, joka on hyvin itseohjautuva haastavasta ja laajasta toimintaympäristöstä huolimatta.

Jatkuvaa tukea tarjolla

Vaikka tehostettu perhetyö on vaativaa ja usein yksin tehtävää työtä, niin Neljällä Asteella ketään ei jätetä työnsä kanssa yksin, vaan tukea on aina tarjolla. – Meillä on kaksi palvelupääällikköä: Raakel Karjalainen ja Virpi Kostama. He toimivat tiimiensä lähiesimiehinä. Lisäksi sosiaalityöntekijä Aino-Maria Koistinaho, joka on siirtynyt Oulun kaupungin palveluksesta, kehittää palveluitamme ja toimii työntekijöiden tukena. Hän vastaa mm. perhearvioinneista, niiden laadusta sekä toteutuksesta ja on mukana perhekuntoutuksessa sekä tehostetussa perhetyössä.

Esimiehet vahvasti mukana

Lähiesimies järjestää jokaiselle tiimiläiselleen kuukauden ensimmäisellä viikolla työntekijätapaamisen, jossa käydään läpi asiakkuuksia sekä työntekijän kuulumisia ja tuen tarpeita. Esimiehen tulee tuntee alaisensa ja tunnistaa, ketkä tarvitsevat enemmän tukea ja ohjausta työssään. Meillä muistetaan kysyä säännöllisesti, miten menee ja kuinka voit. – Prosessiimme kuuluu myös, että esimiehet tapaavat asiakasperheet. Näin esimies tuntee perheet ja heidän tuen tarpeensa, ja työ etenee sovittujen tavoitteiden mukaisesti. Yhteiset käynnit toimivat samalla laadunvalvontana.

Kaikki työntekijät koulutetaan MES®-ohjelmaan

Kuun toisella viikolla Pohjois-Suomessa pidetään viiden eri pienryhmän työnohjauksellisia opintopiirejä, joissa käsitellään ajankohtaisia

asioita. – Työntekijät voivat nostaa opintopiirissä haluamiaan aiheita esille. Lisäksi perhetyötä kuusi vuotta tehnyt Janika Koistinen kouluttaa kaikki työntekijämme MES®-ohjelman työkalujen käyttöön. Yksi koulutus kestää 16 kuukautta. Uskomme vahvaan vanhemmuustyöhön ja toivomme, että saamme Ouluunkin ryhmämuotoisen vanhempainryhmän.

Apua työrutiineihin

Selkeät toimintaohjeet ja työn rakenteet luovat liikkuvaan työhön turvaa. Muutakin tukea on saatavilla. – Ulkopuolinen työnohjaaja tekee meille säännöllistä työnohjausta. Ja joka kuukauden viimeinen arkipäivä on toimistopäivä, joka pyhitetään toimistotöille ja jolloin kaikki saavat tukea hallinnollisiin töihinsä, kuten kilometrikorvausten laskutuksiin sekä kirjausten ja asiakasraporttien viimeistelyyn. Ohjaamme väkeä tarpeen mukaan myös työterveyteen, missä voi käydä luottamuksellisia keskusteluja. Uskomme yksilölliseen henkilö- ja työjohtamiseen, joten työ joustaa henkilön tilanteen mukaan. Jos joku haluaa tehdä esimerkiksi 80 % työviikkoa, se toteutetaan. Tuemme myös opiskelua työaikana. Tiimistä on juuri valmistunut neuropsykiatrinen valmentaja, ja useampi henkilö opiskelee terapiaopintoja. Haluamme auttaa kaikin keinoin työssä jaksamista ja kehittymistä.

Yhtenäinen työyhteisö

Snellman on ylpeä työntekijöistään. – Meillä on huippuporukka ja paljon esimerkiksi psykiatrista ja terapeuttista sekä väkivalta- ja päihdetyön erityisosaamista. Ihmiset ovat sitoutuneita. Tämä työ vaatii työntekijöiltä sekä vastuullisuutta että oman työn johtamista. Yksi tapa hitsata porukkaa yhteen on yhteiset kesäpäivä- ja pikkujoulureisut yms. – Saimme juuri rahapalkinnon siitä, että Oulun tiimi oli Varman toteuttamassa työntyytyväisyyskyselyssä nostanut arvosanojaan eniten. Katsotaan, mitä kivaa keksimme palkinnolla tehdä. Aiemmin olemme esimerkiksi jooganneet, käyneet teatterissa ja kamppailuklubilla.

Olisiko minustakin sijaisperheeksi?

Testaa nyt!

Olen yli 25-vuotias

kyllä ei

Pidän lapsista ja ymmärrän, että sijaisvanhemmuus vaatii pitempiaikaista sopeutumista

kyllä ei

Olen vakiintuneessa parisuhteessa tai elän yksin

kyllä ei

Lapseni ovat yli 2-vuotiaita tai minulla ei ole lapsia

kyllä ei

Olen hyvinvoiva ja oma elämäni on kunnossa

kyllä ei

Minulla on kodissani tilaa tai oma huone sijoitettavalle lapselle

kyllä ei

Ymmärrän, miten tärkeää lapsen on pitää yhteyttä omiin vanhempiinsa ja sukuunsa vaikka hän olisikin sijoitettu ja haluan tukea lasta tässä

kyllä ei

Haluan suojella ja tukea lasta

kyllä ei

Olen valmis tukemaan lasta harrastuksissa, koulunkäynnissä ja kaverisuhteissa

kyllä ei

Jos ryhtyisin sijaisvanhemmaksi, haluaisin tehtävääni tukea

kyllä ei

Jos vastasit kaikkiin kysymyksiin kyllä, sinulla on hyvät edellytykset ryhtyä Perhehoitokumppanit Suomessa Oy:n kautta sijaisvanhemmaksi!

Jokainen perhe voi muuttaa maailmaa!

Lapsen on paras elää perheessä

Liity joukkoomme - perhehoitajaksi, työntekijäksi, yhteistyökumppaniksi.
Rakennetaan yhdessä kolmannen sukupolven lastensuojelupalveluita.

Ota yhteyttä, niin kerromme lisää!

avosylin.fi
perhehoitokumppanit.fi
4astetta.fi

 Tykkää meistä
Facebookissa!